

Hallituksen esitys eduskunnalle ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennentoista pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) muuttamisesta Strasbourgissa vuonna 2013 tehdyn viidennentoista pöytäkirjan.

Pöytäkirjan tarkoituksena on jatkaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toiminnan tehostamista ja pyrkiä parantamaan tuomioistuimen edellytyksiä käsitellä ihmisoikeusvalituksia tehokkaasti ja valittajien oikeusturvaa kunnioittaen.

Pöytäkirjalla sisällytetään Euroopan ihmisoikeussopimuksen johdantoon maininta tois-sijaisuusperiaatteesta, jonka mukaisesti sopimusvaltioilla on ensisijainen vastuu ihmisoikeussopimusten ja sen pöytäkirjojen takaamien oikeuksien ja vapauksien turvaamisesta, sekä maininta siihen liittyvästä harkintavallasta, jonka käyttöä Euroopan ihmisoikeustuomioistuin oikeuskäytännössään valvoo.

Pöytäkirjalla poistetaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomareiden toimikauden päättymistä koskeva yläikäraja. Samalla määrätään, että sopimuspuolten tuomariksi esittämien ehdokaiden tulee olla alle 65-vuotiaita ehdokaslistan toimittamiselle asetettuna määräpäivänä.

Pöytäkirjalla poistetaan jutun osapuolten oikeus vastustaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen jaoston päätöstä luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi.

Yksilövalitus tulee nykyisen kuuden kuukauden sijasta tehdä jo neljän kuukauden kuluessa lopullisen kansallisen päätöksen antopäivästä.

Pöytäkirjalla laajennetaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimella jo nyt olevaa mahdollisuutta jättää yksilövalitus tutkittavaksi ottamatta silloin, kun valittaja ei ole kärsinyt merkittävää haittaa. Jatkossa ei enää edellytetä sitä, että kansallinen tuomioistuin olisi asianmukaisesti tutkinut valituksen kohteena olevan asian.

Pöytäkirja ei ole tullut kansainvälisesti voimaan. Pöytäkirjan voimaantulon edellytyksenä on, että kaikki Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolet sitoutuvat siihen.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	5
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	6
4.1 Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan	6
4.2 Vaikutukset yksilön asemaan	6
5 ASIAN VALMISTELU	6
5.1 Sopimusneuvottelut	6
5.2 Kansallinen valmistelu	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön	8
2 Lakiehdotuksen perustelut	9
3 Voimaantulo	10
4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	10
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	10
4.2 Käsittelyjärjestys	10
LAKIEHDOTUS	12
ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennentoista pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	12
SOPIMUSTEKSTI	13

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Suomi liittyi Euroopan neuvoston jäseneksi 5 päivänä toukokuuta 1989.

Samana päivänä Suomi allekirjoitti 4 päivänä marraskuuta 1950 tehdyn ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (yleissopimus; Euroopan ihmisoikeussopimus) sellaisena kuin se oli muutettuna kolmannella, viidennellä ja kahdeksannella pöytäkirjalla, samoin kuin ensimmäisen (1952), toisen (1963), neljännen (1963), kuudennen (1983) ja seitsemännen (1984) lisäpöytäkirjan. Suomi ratifioi ne kaikki 10 päivänä toukokuuta 1990 (SopS 18–19/1990).

Suomi allekirjoitti 6 päivänä marraskuuta 1990 jäljempänä mainitulla yhdennellätoista pöytäkirjalla kumotun yhdeksännen pöytäkirjan (1990) ja hyväksyi sen 11 päivänä joulukuuta 1992 (SopS 71–72/1994). Kymmenennen pöytäkirjan (European Treaty Series, ETS 146), joka ei koskaan tullut kansainvälisesti voimaan, Suomi allekirjoitti 25 päivänä maaliskuuta 1992 ja ratifioi 21 päivänä heinäkuuta 1992.

Yhdennentoista pöytäkirjan (1994) Suomi allekirjoitti 11 päivänä toukokuuta 1994 ja ratifioi 12 päivänä tammikuuta 1996 (SopS 85–85/1998).

Kahdennentoista lisäpöytäkirjan Suomi allekirjoitti 4 päivänä marraskuuta 2000 ja ratifioi 17 päivänä joulukuuta 2004 (SopS 8–9/2005). Kolmannentoista lisäpöytäkirjan Suomi allekirjoitti 3 päivänä toukokuuta 2002 ja ratifioi 29 päivänä marraskuuta 2004 (SopS 6–7/2005).

Neljännentoista pöytäkirjan Suomi allekirjoitti 29 päivänä marraskuuta 2004 ja ratifioi 7 päivänä maaliskuuta 2006 (SopS 50–51/2010).

Nyt käsiteltävänä olevan viidennentoista pöytäkirjan (2013) Suomi allekirjoitti 24 päivänä kesäkuuta 2013.

Pöytäkirjan on lokakuun 2014 loppuun mennessä allekirjoittanut 39 ja ratifioinut 10 Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolta. Pöytäkirjan voimaantulo edellyttää kaikkien 47 sopimuspuolen ratifiointia.

2 Nykytila

Euroopan ihmisoikeussopimuksella on luotu ihmisoikeuksien kansainvälinen valvontajärjestelmä, jonka puitteissa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin voi vastaajavaltiota oikeudellisesti sitovalla tavalla todeta, onko tämä rikkonut ihmisoikeussopimuksessa tai sen pöytäkirjoissa tunnustettuja oikeuksia tai vapauksia. Sitoutuminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen on Euroopan neuvoston jäsenyyden ehtona.

Sisällöllisiä oikeuksia koskevia määräyksiä on täydennetty useilla Euroopan ihmisoikeussopimukseen tehdyillä lisäpöytäkirjoilla.

Yleissopimuksen valvontajärjestelmää on aika ajoin muutettu aikaisimmissa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimissa ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa sekä Euroopan neuvoston ministerikomiteassa noudatettavien menettelyjen osalta Euroopan ihmisoikeussopimukseen tehdyillä muutospöytäkirjoilla.

Valvontajärjestelmä uudistettiin perusteellisesti marraskuun 1 päivänä 1998 voimaan tulleella yhdennellätoista pöytäkirjalla. Tuolloin entiset, osa-aikaisesti toimineet valvontaelimet, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, lakkautettiin ja ne korvattiin uudella, pysyvästi toimivalla Euroopan ihmisoikeustuomioistuimella. Euroopan neuvoston ministerikomitean tehtävä rajoitettiin tuolloin ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanon valvontaan.

Valvontajärjestelmää uudistettiin edelleen 1 päivänä kesäkuuta 2010 voimaantulleella neljännellätoista pöytäkirjalla.

Nykyisen valvontajärjestelmän mukaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa on yleissopimuksen sopimuspuolten luvun mukainen määrä tuomareita. Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous valitsee tuomarit, yhden kutakin sopimuspuolta kohden tämän esittämän kolmen ehdokkaan joukosta. Tuomareiden toimikausi on yhdeksän vuotta ilman mahdollisuutta uudelleenvalintaan ja päättyy heidän täyttäessään 70 vuotta.

Ihmisoikeustuomioistuimella on toimivalta käsitellä sopimuspuolta vastaan tehdyt valtiot ja yksilövalitukset. Ministerikomitean pyynnöstä se voi myös antaa neuvoa-antavia lausuntoja.

Yksilövalitusten osalta valitusajaksi on kuusi kuukautta lopullisen kansallisen päätöksen antopäivästä.

Ihmisoikeustuomioistuin käsittelee valitusasioita yhden tuomarin kokoonpanoissa, kolmesta tuomarista koostuvissa komiteoissa, seitsemästä tuomarista koostuvissa jaostoissa sekä seitsemästätoista tuomarista koostuvassa suuressa jaostossa. Poikkeuksena on Euroopan ihmisoikeussopimuksen 26 artiklan 2 kappaleen määräys, jonka mukaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen pyynnöstä Euroopan neuvoston ministerikomitea voi yksimielisellä päätöksellä vähentää määrääjäksi jaostojen tuomarien lukumäärään viiteen. Tätä määräystä ei kuitenkaan ole vielä kertaakaan sovellettu.

Ihmisoikeussopimus sisältää määräyksen julkisesta käsittelystä ja asiakirjajulkisuudesta.

Jutussa osapuolena olevan sopimusvaltion suhteen ihmisoikeustuomioistuimeen valittu tuomari osallistuu viran puolesta asian käsittelyyn jaostossa ja suuressa jaostossa. Komiteakäsittelyyn hänet voidaan tarvittaessa kutsua jonkun komitean jäsenen sijaan, jollei hän jo ole kokoonpanossa. Yhden tuomarin kokoonpanossa tuomari ei saa tutkia sitä sopimuspuolta vastaan tehtyjä valituksia, jonka suhteen hänet on valittu.

Yhden tuomarin kokoonpanot samoin kuin komiteat yksimielisellä päätöksellä voivat jättää tutkittavaksi ottamatta tai poistaa ihmisoikeustuomioistuimen asialistalta yksilövalituksen, mikäli tällainen päätös voidaan tehdä asiaa enempää tutkimatta. Kun kysymys valituksen tutkittavaksi ottamisesta on komitean ratkaistavana, se ratkaisee samalla myös valituksen asiasisällön, jos asian yleissopimusta koskevan peruskysymyksen osalta on jo ihmisoikeustuomioistuimen vakiintunut oikeuskäytäntö.

Muutoin jaosto päättää valituksen tutkittavaksi ottamisesta ja asiasisällöstä. Menettely on yleensä kirjallista ja joissakin tapauksissa myös suullista. Jos jaosto ottaa asian tutkittavaksi, se asettuu osapuolten käytettäväksi sovintoratkaisun aikaansaamista varten.

Jaosto voi luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi, mikäli käsiteltävänä olevaan asiaan liittyy yleissopimuksen tai sen pöytäkirjojen tulkintaan vaikuttava tärkeä kysymys tai esillä olevan kysymyksen ratkaisu voi johtaa ristiriitaan tuomioistuimen aikaisemmin antaman tuomion kanssa. Edellytyksenä on, ettei kukaan jutun osapuolista tätä vastusta.

Kolmen kuukauden kuluessa jaoston tuomiosta voi jutun osapuoli poikkeuksellisissa tapauksissa pyytää asian siirtämistä suuren jaoston käsiteltäväksi. Viidestä tuomarista koostuvan suuren jaoston lautakunnan on hyväksyttävä pyyntö, jos tapauksessa tuodaan esille yleissopimukseen tai sen pöytäkirjojen tulkintaan tai soveltamiseen vaikuttava taikka yleiseltä merkitykseltään tärkeä kysymys. Jollei pyyntöä hyväksytä, jaoston tuomio tulee lopulliseksi. Muussa tapauksessa suuri jaosto antaa tuomion asiassa. Se käsittelee myös neuvoa-antavaa lausuntoa koskevat pyynnöt.

Täysistunto käsittelee hallinnollisia asioita.

Ihmisoikeustuomioistuimessa vireillä olevien valitusten lukumäärä oli vuoden 2010 lopussa 139 650 kappaletta ja vuoden 2011 lopussa ennätyselliset 151 600 kappaletta. Sen jälkeen valitusten lukumäärä on ollut laskusuunnassa vähentyen vuoden 2012 loppuun mennessä 128 100 kappaleeseen ja vuonna 2013 99 900 kappaleeseen. Syyskuun 2014 lopussa valituksia oli vireillä 85 000.

Ihmisoikeustuomioistuin on ratkaissut asioita joko tuomiolla tai päätöksellä vuonna 2010 yhteensä 41 183 kappaletta, vuonna 2011 yhteensä 52 188 kappaletta, vuonna 2012 yhteensä 87 879 kappaletta ja vuonna 2013 yhteensä 93 396 kappaletta. Vuoden 2014 syyskuun loppuun mennessä ratkaisuja oli tehty 62 089. Lähes puolet vuoden 2013 valituksista eli noin 45 750 kappaletta (49 prosenttia), on ratkaistu yhden tuomarin kokoonpanossa. Vuoden 2014 syyskuun lopussa yhden tuomarin ratkaisuja oli noin 21 prosenttia kaikista ratkaisuksista.

Tilanne on tällä hetkellä siis se, että valitusten lukumäärä on laskusuunnassa ja tuomioistuimen ratkaisemien asioiden määrä on noususuunnassa, mikä on merkinnyt vireillä olevien sekä ratkaistujen asioiden välisen suuren eron tasoittumista. Eri vaiheissa olevien, ratkaisua odottavien juttujen määrä oli

30 päivänä syyskuuta 2014 84 515 kappaletta, mikä on noin 16 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2013 lopussa. Tuomioistuin on yhden tuomarin menettelyn johdosta myös kyennyt nopeuttamaan selvästi tutkittavaksi ottamatta jätettävien asioiden ratkaisuaikaa. Samoin kaikkein kiireellisimpien asioiden käsittelyaika on nopeutunut, kun jaostot ovat voineet paremmin keskittyä niihin. Tällä hetkellä jutun keskimääräinen käsittelyaika on 19,9 kuukautta, kun se vuonna 2013 oli 21,7 kuukautta. Kuitenkin tavallisten (ns. ei-kiireellisten) juttujen käsittelyaika on edelleen pitkä – noin viisi vuotta (60,5 kuukautta).

Suurimman vireillä olevien asioiden ryhmän muodostavat toistuvat valitukset, joita on tällä hetkellä lähes puolet (47 prosenttia) kaikista valituksista.

Tällä hetkellä vireillä olevista asioista lukumääräisesti noin 64 prosenttia koskee yhteensä neljää valtiota, järjestyksessä Italia (20,4 %), Ukraina (18,2 %), Venäjä (13,5 %) ja Turkki (12,2 %). Sopimuspuolten väkilukuun suhteutettu tapausten määrä on kuitenkin hyvin erilainen.

Suomea vastaan vuosina 2010, 2011, 2012 ja 2013 tehtiin vastaavasti 377, 432, 317 ja 315 valitusta. Vuonna 2012 noin 97 prosenttia ja vuonna 2013 noin 95 prosenttia valituksista jätettiin tutkittavaksi ottamatta. Väestömäärää kohden laskettu valitusmäärä Suomea vastaan vireillä olevissa asioissa vuonna 2013 oli 0,58 valitusta 10 000 asukasta kohden. Tämä suhdeluku, jolla Suomi sijoittuu sopimusvaltioiden keskipaikkeille, on sama kuin vuonna 2012, mutta jonkin verran alhaisempi kuin vuosina 2010 ja 2011.

Vuonna 2010 Suomen osalta annettiin 17 tuomiota, joista kuudessaatoista todettiin rikkomus, sekä 295 päätöstä. Vuonna 2011 annettiin 7 tuomiota, joista viidessä todettiin rikkomus, sekä 492 päätöstä. Vuonna 2012 annettiin 5 tuomiota, joista kahdessa todettiin rikkomus, sekä 620 päätöstä. Vuonna 2013 annettiin 3 tuomiota, joissa kaikissa todettiin rikkomus, sekä 300 päätöstä. Vuoden 2014 marraskuun 18 päivään mennessä Suomen osalta on annettu 12 tuomiota, joista rikkomus on todettu 4 tapauksessa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Pöytäkirjassa ehdotettujen muutosten avulla jatketaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toiminnan tehostamista ja pyritään parantamaan tuomioistuimen edellytyksiä käsitellä tehokkaasti ja valittajien oikeusturvaa kunnioittaen suurta, joskin jatkuvasti vähentyvää vireillä olevien valitusten määrää.

Pöytäkirjassa korostetaan toissijaisuusperiaatetta, jonka mukaisesti yleissopimuksen takaamien oikeuksien ja vapauksien väitetyt loukkaukset tulee ensi sijassa käsitellä kansallisissa tuomioistuimissa ja vasta tarvittaessa toissijaisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Samalla vahvistetaan, että sopimuspuolilla on mainitussa kansallisessa soveltamisessaan harkintavaltaa, jonka käyttöä ihmisoikeustuomioistuin puolestaan valvoo. Mainitut periaatteet, joita ei ole aikaisemmin mainittu yleissopimuksessa, lisätään nyt näkymään yleissopimuksen johdannossa.

Tuomareiden toimikauden päättymistä koskeva yläikäraja 70 vuotta poistetaan ja samalla asetetaan 65 vuoden ikäraja tuomari ehdokkaiksi esitetyille. Tällä tavalla tuomareiden vaihtuessa pyritään osaltaan turvaamaan se, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen palveluksessa on jatkuvasti kokeneita ja osaavia tuomareita. Samalla ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisujen korkea taso sekä sen ratkaisutoiminnan yhtenäisyys ja johdonmukaisuus voidaan turvata.

Yksilövalitusten tutkittavaksi ottamisen kriteereitä tiukennetaan siten, että valitus on tehtävä neljän kuukauden kuluessa lopullisen kansallisen päätöksen antopäivästä. Tämä osaltaan mahdollistaa valituksen ajanmukaisemman käsittelyn ihmisoikeustuomioistuimessa lopullisen kansallisen päätöksen jälkeen. Samoin se, että ihmisoikeustuomioistuimen työjärjestyksen uusien, vuoden 2014 alusta voimaantulleiden sääntöjen mukaan valitusten tulee heti olla tarkoin perusteltuja ja dokumentoituja, nopeuttaa niiden tutkittavaksi ottamista tai/ja asiasisältöä koskevaa käsittelyä ja ratkaisujen antamista.

Lisäksi muutetaan ns. ei-merkittävää haittaa koskevaa valituksen tutkittavaksi ottamisen kriteeriä siten, että siitä poistetaan edellytys siitä, että kansallinen tuomioistuin ei olisi asianmukaisesti tutkinut asiaa. Mainittu kri-

teeri lisättiin yleissopimukseen neljännellätoista pöytäkirjalla, mutta nyt katsottiin tarpeelliseksi tiukentaa, jotta ihmisoikeustuomioistuin voisi keskittyä asiasisällöllisesti tärkeimpiin tapauksiin.

Lisäksi poistetaan jutun osapuolten mahdollisuus vastustaa jaoston päätöstä luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi asioissa, joihin liittyy tärkeä yleissopimuksen tulkintaa koskeva kysymys tai joissa ratkaisu olisi mahdollisesti ristiriidassa aiemman oikeuskäytännön kanssa. Muutoksen tarkoituksena on tehostaa ja nopeuttaa tällaisten asioiden syvällistä tutkimista suuren jaoston tasolla.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennen toista pöytäkirjan. Ratifioimalla pöytäkirjan Suomi omalta osaltaan myötävaikuttaisi sen kansainväliseen voimaantumiseen, sillä pöytäkirja edellyttää kaikkien yleissopimuksen sopimuspuolten sitoutumista siihen. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatettaisiin voimaan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksestä ei aiheudu suoranaisia taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

Pöytäkirjassa on pääsääntöisesti kysymys ennen kaikkea Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen menettelyyn liittyvistä muutoksista eikä sillä näin ollen ole suoranaisia vaikutuksia Suomen viranomaisten toimintaan. Pöytäkirjan johdannossa mainitut toissijaisuusperiaate ja harkintavaltaperiaate kuitenkin liittyvät viranomaisten toimenpiteisiin painottaen kansallisen ratkaisutoiminnan merkitystä. Myös se, että vastaajavaltio ei voi enää vastustaa jaoston päätöstä luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi, on käytännön merkitykseltään vähäinen. Suomen puolesta ei ole koskaan vastustettu jaoston mainitunkaltaista päätöstä.

4.2 Vaikutukset yksilön asemaan

Pöytäkirja vaikuttaa yksilön asemaan ennen kaikkea siten, että yksilövalituksen tekemisaika lyhenee nykyisestä kuudesta kuukaudesta neljään kuukauteen. Valittajalla on näin ollen aikaisempaa vähemmän aikaa valituksen laatimiseen ja sen vireille saattamiseen ihmisoikeustuomioistuimessa. Toisaalta valituksen käsittely- ja ratkaisuaajan ihmisoikeustuomioistuimessa voidaan olettaa samalla hieman lyhentyvän.

Yksilövalitusoikeutta rajoitetaan muuttamalla ei-merkittävää haittaa koskevaa kriteeriä. Tätä kriteeriä on voitu soveltaa ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä verraten vähän. Kriteerin tiukentamista on pidetty tarpeellisenä ihmisoikeustuomioistuimessa vireillä olevien, asiasisällöltään vähäisiksi katsottavien asioiden määrän vähentämiseksi.

Vastaajavaltion tavoin myöskään jutun osapuolena oleva valittaja ei enää voi vastustaa jaoston päätöstä luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi. Tältä osin tilanne on samanlainen kuin edellä on kerrottu vastaajavaltion osalta.

5 Asian valmistelu

5.1 Sopimusneuvottelut

Sveitsin ollessa Euroopan neuvoston puheenjohtajavaltio se järjesti helmikuussa 2010 Interlakenissa korkean tason konferenssin koskien Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tulevaisuutta. Konferenssi hyväksyi julistuksen ja toimintasuunnitelman tuomioistuimen toiminnan tehostamiseksi pitkällä tähtäimellä ja pyysi ministerikomiteaa antamaan toimivaltaisille toimielimille tehtäväksi laatia kesäkuuhun 2012 mennessä ehdotuksensa yleissopimuksen muuttamiseksi tarvittavilta osin.

Huhtikuussa 2011 Euroopan neuvoston puheenjohtajavaltiona toiminut Turkki järjesti Izmirissä toisen korkean tason konferenssin, joka hyväksyi ihmisoikeustuomioistuimen uudistuksen seurantasuunnitelman.

Osana Interlakenin ja Izmirin konferenssin seurantatyötä Euroopan neuvoston ministerikomitea antoi ihmisoikeuksien johtokomitealle ja sen alaisille toimielimille tehtä-

väksi valmistella vuosina 2012–2013 ministerikomiteaa varten raportin, joka sisältää tarvittavat ehdotukset muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen muuttamiseksi. Raporttia valmisteltiin johtokomitean alaisessa tuomioistuimen uudistusta käsittelevässä asiantuntijatyöryhmässä.

Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan neuvoston puheenjohtajakaudella pidettiin huhtikuussa 2012 Brightonissa kolmas korkean tason konferenssi. Konferenssi hyväksyi julistuksen, jossa sovittiin suuntaviivoista yleissopimuksen muuttamiseksi tarkoituksena edelleen tehostaa erityisesti ihmisoikeustuomioistuimen valvontajärjestelmää sekä kansallisten viranomaisten ihmisoikeussopimuksen täytäntöönpanoon liittyvää toimintaa.

Brightonin julistuksen käytännön toimeenpanoa varten Euroopan neuvoston ministerikomitea ohjeisti ihmisoikeuksien johtokomitean valmistelevaan luonnoksen yleissopimuksen muuttamiseksi. Johtokomitea asetti tätä varten erityisen työryhmän valmistelevaan muutospöytäkirjaa, joka luonnostel-

tiinkin työryhmän kahden kokouksen aikana. Tämän jälkeen luonnosta käsiteltiin tuomioistuimen uudistusta käsittelevässä asiantuntijatyöryhmässä ennen sen hyväksymistä ihmisoikeuksien johtokomiteassa marraskuussa 2012.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin hyväksyi pöytäkirjaa koskevan lausunnon helmikuussa 2013 ja Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous huhtikuussa 2013.

Ministerikomitea hyväksyi pöytäkirjan tekstin 123. kokouksessaan 16 päivänä kesäkuuta 2013 ja tässä yhteydessä huomioi pöytäkirjaan liittyvän selitysmuistion.

5.2 Kansallinen valmistelu

Suomi allekirjoitti pöytäkirjan 24 päivänä kesäkuuta 2013.

Oikeusministeriö on antanut lausunnot pöytäkirjan allekirjoittamisesta ja ratifiointista ja katsonut, ettei pöytäkirjan hyväksymiselle ole estettä.

Pöytäkirjan ratifiointia koskeva hallituksen esitys on laadittu ulkoasiainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Artiklalla lisätään yleissopimuksen johdannon loppuun uusi kappale koskien *toissijaisuusperiaatetta* sekä sopimuspuolten *harkintavaltaa* (*margin of appreciation*). Määräyksellä korostetaan pöytäkirjan selitysmuistion mukaan sopimuspuolten velvollisuutta yleissopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Sopimuspuolilla on velvollisuus taata paitsi yleissopimuksen mukaiset oikeudet ja vapaudet kaikille oikeudenkäyttöpiirissään oleville myös tehokas kotimainen oikeussuojakeino näiden oikeuksien ja vapauksien loukkauksia vastaan. Ihmisoikeustuomioistuin toimii tarvittaessa vasta toissijaisena oikeussuojan antajana.

Toissijaisuusperiaatetta täydentää sopimuspuolten harkintavalta, jonka mukaan sopimuspuolilla on tiettyä, eri määräysten suhteen erilaajuisia harkintavaltaa sen suhteen, kuinka ne soveltavat yleissopimuksen määräyksiä. Joidenkin määräysten, kuten yleissopimuksen 3 artiklan (kidutuksen kieltö), osalta ei harkintavaltaa ole lainkaan. Ihmisoikeustuomioistuimen tehtävä on puolestaan arvioida sitä, ovatko kansalliset viranomaiset kussakin yksittäistapauksessa toimineet yleissopimuksen määräysten puitteissa. Harkintavaltaa koskeva oppi on kehittynyt ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä.

2 artikla. Artikla koskee *tuomareiden toimikautta*. Artiklan 1 kappaleella lisätään tuomarin toimen vaatimuksia koskevaan yleissopimuksen 21 artiklaan määräys, jonka mukaan tuomariehdokkaiden on oltava alle 65-vuotiaita sinä päivänä, kun kolme tuomariehdokasta käsittävä lista on toimitettava parlamentaariselle yleiskokoukselle. Artiklan 2 kappaleella muutetaan 21 artiklan muiden kappaleiden numerointia. Artiklan 3 kappaleella puolestaan poistetaan tuomareiden toimikauden päättymistä koskeva 70 vuoden yläikärajaa koskeva 23 artiklan 2 kappale ja muutetaan jäljelle jäävien kappaleiden numerointia. Edellä esitetty merkitsee, että tuomarit voivat toimia tehtävässään ikänsä puolesta pidempään kuin aikaisemmin ja että käytän-

nössä yläikärajaa asetuu hieman alle 74 vuoteen.

Selitysmuistion mukaan muutoksilla pyritään siihen, että pätevät tuomarit voisivat palvella koko yhdeksän vuoden toimikauden joutumatta eroamaan saavutettuaan 70 vuoden iän. Tämä vahvistaisi ihmisoikeustuomioistuimen toiminnan yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta. Koska tuomarit voivat palvella vain yhden toimikauden, ei yläikärajaa enää senkään vuoksi katsota tarpeelliseksi.

Selitysmuistiossa kiinnitetään huomiota siihen, että koska valintaprosessit ovat pitkiä, kansallisessa tuomariehdokkaiden valintaprosessissa on mahdollisimman tarkasti ilmoitettava päivämäärä, josta 65-vuoden ikäraja lasketaan. Näin menetellen vältetään tilanne, jossa ehdokas ei voisi vastaanottaa tuomarin virkaa ylitettyään ikärajan ehdokaslistan jättämiselle asetetun määräpäivän jälkeen.

Pöytäkirjan 8 artiklan 1 kappaleessa mainittu siirtymämääräys koskee 2 artiklaa. Ennen pöytäkirjan voimaantuloa valittuja tuomareita sekä vielä pöytäkirjan voimaantulopäivänä valittavia tuomareita koskevat nykyiset toimikautta koskevat määräykset.

Suomessa kansainvälisten tuomioistuinten tuomareiden nimittämistä sääntelee laki tuomareiden nimittämisestä (205/2000), tarkemmin sen 3 a luku (741/2010). Kansainvälisten tuomareiden ja EU-tuomioistuimen tuomareiden ja jäsenten nimittäminen valmistellaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan asetetussa asiantuntijaneuvottelukunnassa. Lopullisen ehdokaslistan nimeää valtioneuvosto yleisistunnossaan toimivaltaisen ministerin esittelystä.

Laki ei sääntelee ehdokkaiksi asetettavien henkilöiden ikärajaa, vaan se määräytyy asiaa koskevan kansainvälisen normiston perusteella.

Artikla ei edellytä muutoksia voimassaolevaan lainsäädäntöön.

3 artikla. Artiklalla poistetaan *luopumista toimivallasta suuren jaoston hyväksi* koskevasta yleissopimuksen 30 artiklasta sanat ”mikäli yksikään jutun osapuolista ei sitä vastusta”. Näin ollen valittajalla ja vastaaja-

valtiolla ei enää olisi oikeutta vastustaa jutun käsittelyn siirtämistä suurelle jaostolle.

Muutoksella vahvistetaan selitysmuistion mukaan sitä kehityskulkua, jonka mukaan jaostolla on velvollisuus siirtää suuren jaoston käsiteltäväksi jutut, joiden ratkaisu olisi ristiriidassa ihmisoikeustuomioistuimen aieman oikeuskäytännön kanssa. Tuomioistuin on myös muuttanut sääntöjään vastaamaan tätä kehitystä siten, että tällaisessa tilanteessa jaostolla on tuomioistuimen työjärjestyksen 72 säännön 2 kohdan nojalla velvollisuus siirtää asia suuren jaoston käsiteltäväksi.

Tällä muutoksella pyritään nopeuttamaan valitusten käsittelyä myös tapauksissa, joihin liittyy vaikeita tulkintakysymyksiä tai joiden ratkaisuissa on odotettavissa ristiriitaa tuomioistuimen aiempien tulkintojen kanssa.

Selitysmuistion mukaan on oletettavissa, että jaosto neuvottelee ennen siirtoa jutun osapuolten kanssa aikomuksestaan siirtää asia suuren jaoston ratkaistavaksi. Samoin oletuksena on, että suuri jaosto vastaisuudessa selvästi osoittaa valitusasian osapuolille mahdollisesta tulkintalinjan muutoksestaan tai siitä, että asiaan liittyy erityisen vaikeita tulkintakysymyksiä.

Pöytäkirjan 8 artiklan 2 kappaleessa mainittu siirtymämääräys koskee 3 artiklaa. Määräyksen mukaan sitä ei sovelleta vireillä olevaan asiaan, jonka jokin osapuoli on ennen pöytäkirjan voimaantuloa vastustanut jaoston ehdotusta toimivallasta luopumiseksi suuren jaoston hyväksi.

4 artikla. Artiklalla muutetaan yleissopimuksen 35 artiklan 1 kappaletta ja lyhennetään *valitusaika* neljään kuukauteen lopullisen kansallisen päätöksen antopäivästä.

Artiklaa koskee pöytäkirjan 8 artiklan 3 kappaleessa mainittu siirtymämääräys, jonka mukaan sitä aletaan soveltaa vasta sen jälkeen, kun on kulunut kuusi kuukautta pöytäkirjan voimaantulosta. Määräystä ei sovelleta myöskään valituksiin, joita koskeva lopullinen kansallinen päätös on tehty ennen pöytäkirjan voimaantuloa.

5 artikla. Artiklalla poistetaan 35 artiklan 3 kappaleen b kohdassa mainitusta merkittävää haittaa koskevasta *tutkittavaksi ottamisen edellytyksestä* sanat ”sekä edellyttäen, ettei tällä perusteella voida hylätä asiaa, jota kansallinen tuomioistuin ei ole asianmukaisesti käsitellyt”.

Selitysmuistion mukaan lauseen poistamisella korostetaan ”*de minimis non curat praetor*” –periaatetta, jonka mukaan tuomioistuin ei käsittele vähäpätöiseksi luonnehdittavia valitusasioita.

Artiklaan ei liity siirtymämääräystä. Näin ollen sitä sovelletaan heti pöytäkirjan voimaantullessa kaikkiin vireillä oleviin valituksiin.

6 artikla. Artikla sisältää Euroopan neuvostossa valmistelluissa valtiosopimuksissa yleisesti käytössä olevan *loppumääräyksen sopimusvaltioiden liittymisestä pöytäkirjaan*. Pöytäkirjaan ei sen muutospöytäkirjaluonteesta johtuen ole sisällytetty mahdollisuutta varaamien tekemiseen.

7 artikla. Artikla sisältää niin ikään Euroopan neuvostossa valmistelluissa valtiosopimuksissa tavanomaisen *loppumääräyksen*, jonka mukaan pöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kaikki yleissopimuksen sopimuspuolet ovat 6 artiklan mukaisesti ilmoittaneet suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomiksi.

8 artikla. Artikla sisältää pöytäkirjan tiettyjen asiasisältöisten määräysten *soveltamista koskevia siirtymämääräyksiä*. Tällaisia määräyksiä on koskien 2-4 artiklaa ja niitä on selostettu edellä kunkin artiklan kohdalla. Muita pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan 7 artiklan mukaisesta voimaantulopäivästä lähtien.

9 artikla. Artikla sisältää Euroopan neuvostossa valmistelluissa valtiosopimuksissa yleisesti käytössä olevan *loppumääräyksen tallettajana* toimivan Euroopan neuvoston pääsihteerin pöytäkirjaan liittyviä toimia, ilmoituksia ja tiedonantoja koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

2 Lakiehdotuksen perustelut

Laki ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennentoista pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Voimaansaattamislain 1 § sisältäisi tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne pöytäkirjan mää-

räykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta ja käsittelyjärjestystä koskevassa jaksossa.

2 §. Pykälän mukaan pöytäkirjan muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja lain voimaantuloa säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Pöytäkirjan voimaansaattamislain olisi tarkoitus tulla voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin pöytäkirja tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Pöytäkirja ei ole vielä voimassa.

Pöytäkirja tulee sen 7 artiklan mukaan voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kaikki yleissopimuksen korkeat sopimuspuolet ovat 6 artiklan mukaisesti ilmoittaneet suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomiksi. Esityksen antohetkeen mennessä pöytäkirjaan on sitoutunut 10 yleissopimuksen sopimuspuolta.

Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan.

Pöytäkirja sisältää tuomioistuimen toimintaa koskevia menettelyllisiä määräyksiä, eikä se siten sisällä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 §:n mukaisesti ei siten ole edellytys pöytäkirjan voimaantulolle Ahvenanmaalla.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mu-

kaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, 12/2000 vp, 31/2001 vp ja 38/2001 vp).

Euroopan ihmisoikeussopimus on saatettu voimaan lailla (438/1990). Sama koskee sen lukuisia pöytäkirjoja.

Pöytäkirja on luonteeltaan ihmisoikeussopimus, minkä vuoksi sen sisältämien aineellisten ihmisoikeusmääräysten voimaansaattamisessa tulee käyttää laintasoista voimaansaattamissäädestä. Erityisesti pöytäkirjan 4 ja 5 artiklan mukaisten yksilövalituksen tutkitavaksi ottamisen edellytyksiä koskevien muutosten vuoksi pöytäkirjaa voitaneen myös pitää yhteiskunnallisesti merkittävänä ja näin ollen mainitussa perustuslain säännöksessä tarkoitettulla tavalla muutoin merkitykseltään huomattavana.

Pöytäkirjan voimaansaattaminen ei edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

Pöytäkirjan 2 artikla koskee Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen valittavien tuomareiden enimmäisikää. Suomessa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen valittavien tuomariehdokkaiden nimeämisestä säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000). Asia kuuluu näin ollen lainsäädännön alaan.

4.2 Käsittelyjärjestys

Pöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka koskivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla taval-

la. Näin ollen pöytäkirja voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

*eduskunta hyväksyisi Strasbourgissa
24 päivänä kesäkuuta 2013 ihmisoike-*

uksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennentoista pöytäkirjan.

Edellä esitetyn perusteella ja koska pöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lain-säädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennentoista pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Strasbourgissa 24 päivänä kesäkuuta 2013 ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn viidennentoista pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2014**Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri****ANTTI RINNE**Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

*Sopimusteksti***IHMISOIKEUKSIEN JA PERUSVAPAUKSIEN SUOJAAMISEKSI TEHDYN YLEISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA TEHTY VIIDESTOISTA PÖYTÄKIRJA****PROTOCOL NO. 15 AMENDING THE CONVENTION ON THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS****Johdanto**

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja muut Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä "yleissopimus") allekirjoittaneet korkeat sopimuspuolet, jotka

ottavat huomioon Brightonissa 19. ja 20. päivänä huhtikuuta 2012 pidetyssä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tulevaisuutta käsitelleessä korkean tason konferenssissa annettua julistuksen samoin kuin Interlakenissa 18. ja 19. päivänä helmikuuta 2010 ja Izmirissä 26. ja 27. päivänä huhtikuuta 2011 pidetyissä konferensseissa annetut julistukset,

ottavat huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen 26. päivänä huhtikuuta 2013 antaman lausunnon nro 283 (2013),

ottavat huomioon tarpeen varmistaa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (jäljempänä "tuomioistuin") voi jatkaa erittäin tärkeää toimintaansa ihmisoikeuksien suojelemiseksi Euroopassa,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Yleissopimuksen johdannon loppuun lisätään uusi kappale, joka kuuluu seuraavasti:

"Vahvistavat, että korkeilla sopimuspuolilla toissijaisuusperiaatteen mukaisesti on ensisijainen vastuu tässä yleissopimuksessa ja sen pöytäkirjoissa määriteltyjen oikeuksien ja vapauksien turvaamisesta ja että niillä on tässä tehtävässä käytettävissään harkintavaltaa, minkä suhteen tällä yleissopimuksella perustettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuin käyttää valvontavaltaa".

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"), signatory hereto,

Having regard to the declaration adopted at the High Level Conference on the Future of the European Court of Human Rights, held in Brighton on 19 and 20 April 2012, as well as the declarations adopted at the conferences held in Interlaken on 18 and 19 February 2010 and İzmir on 26 and 27 April 2011;

Having regard to Opinion No. 283 (2013) adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 26 April 2013;

Considering the need to ensure that the European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "the Court") can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Have agreed as follows:

Article 1

At the end of the preamble to the Convention, a new recital shall be added, which shall read as follows:

"Affirming that the High Contracting Parties, in accordance with the principle of subsidiarity, have the primary responsibility to secure the rights and freedoms defined in this Convention and the Protocols thereto, and that in doing so they enjoy a margin of appreciation, subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights established by this Convention,"

2 artikla

1. Yleissopimuksen 21 artiklaan lisätään uusi 2 kappale, joka kuuluu seuraavasti:

"Ehdokkaiden on oltava alle 65-vuotiaita sinä päivänä, johon mennessä parlamentaarinen yleiskokous on pyytänyt toimittamaan 22 artiklassa tarkoitetun kolme ehdokasta käsittävän listan".

2. Yleissopimuksen 21 artiklan 2 ja 3 kappaleesta tulee 21 artiklan 3 ja 4 kappale.

3. Yleissopimuksen 23 artiklan 2 kappale poistetaan. Yleissopimuksen 23 artiklan 3 ja 4 kappaleesta tulee 23 artiklan 2 ja 3 kappale.

3 artikla

Yleissopimuksen 30 artiklasta poistetaan sanat "mikäli yksikään jutun osapuolista ei sitä vastusta".

4 artikla

Yleissopimuksen 35 artiklan 1 kappaleessa olevat sanat "kuuden kuukauden kuluessa" korvataan sanoilla "neljän kuukauden kuluessa".

5 artikla

Yleissopimuksen 35 artiklan 3 kappaleen b kohdasta poistetaan sanat "sekä edellyttäen, ettei tällä perusteella voida hylätä asiaa, jota kansallinen tuomioistuin ei ole asianmukaisesti käsitellyt".

Loppu- ja siirtymämääräykset**6 artikla**

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten yleissopimuksen korkeille sopimuspuolille, jotka voivat ilmaista suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomiksi

- a) allekirjoittamalla pöytäkirjan ilman ratifioimis- tai hyväksymisvaraamaa; tai
- b) allekirjoittamalla pöytäkirjan ratifioimis-

Article 2

1 In Article 21 of the Convention, a new paragraph 2 shall be inserted, which shall read as follows:

"Candidates shall be less than 65 years of age at the date by which the list of three candidates has been requested by the Parliamentary Assembly, further to Article 22."

2 Paragraphs 2 and 3 of Article 21 of the Convention shall become paragraphs 3 and 4 of Article 21 respectively.

3 Paragraph 2 of Article 23 of the Convention shall be deleted. Paragraphs 3 and 4 of Article 23 shall become paragraphs 2 and 3 of Article 23 respectively.

Article 3

In Article 30 of the Convention, the words "unless one of the parties to the case objects" shall be deleted.

Article 4

In Article 35, paragraph 1 of the Convention, the words "within a period of six months" shall be replaced by the words "within a period of four months".

Article 5

In Article 35, paragraph 3, sub-paragraph b of the Convention, the words "and provided that no case may be rejected on this ground which has not been duly considered by a domestic tribunal" shall be deleted.

Final and transitional provisions**Article 6**

1 This Protocol shall be open for signature by the High Contracting Parties to the Convention, which may express their consent to be bound by:

- a signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
- b signature subject to ratification, accep-

tai hyväksymisvaraumin, mitä seuraa ratifiointi tai hyväksyminen.

2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

tance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2 The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

7 artikla

Tämä pöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kaikki yleissopimuksen korkeat sopimuspuolet ovat 6 artiklan mukaisesti ilmoittaneet suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomaksi.

Article 7

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which all High Contracting Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol, in accordance with the provisions of Article 6.

8 artikla

1. Tämän pöytäkirjan 2 artiklalla tehtyjä muutoksia sovelletaan ainoastaan sellaisilla listoilla oleviin ehdokkaisiin, jotka korkeat sopimuspuolet ovat toimittaneet parlamentaarille yleiskokoukselle yleissopimuksen 22 artiklan mukaisesti tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen.

2. Tämän pöytäkirjan 3 artiklalla tehty muutosta ei sovelleta vireillä olevaan asiaan, jonka yksi osapuoli on ennen tämän pöytäkirjan voimaantulopäivää vastustanut tuomioistuimen jaoston ehdotusta luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi.

3. Tämän pöytäkirjan 4 artikla tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua tämän pöytäkirjan voimaantulopäivästä. Tämän pöytäkirjan 4 artiklaa ei sovelleta valituksiin, joita koskeva yleissopimuksen 35 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu lopullinen päätös on tehty ennen tämän pöytäkirjan 4 artiklan voimaantulopäivää.

4. Kaikkia muita tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan 7 artiklan määräysten mukaisesti pöytäkirjan voimaantulopäivästä lukien.

Article 8

1 The amendments introduced by Article 2 of this Protocol shall apply only to candidates on lists submitted to the Parliamentary Assembly by the High Contracting Parties under Article 22 of the Convention after the entry into force of this Protocol.

2 The amendment introduced by Article 3 of this Protocol shall not apply to any pending case in which one of the parties has objected, prior to the date of entry into force of this Protocol, to a proposal by a Chamber of the Court to relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber.

3 Article 4 of this Protocol shall enter into force following the expiration of a period of six months after the date of entry into force of this Protocol. Article 4 of this Protocol shall not apply to applications in respect of which the final decision within the meaning of Article 35, paragraph 1 of the Convention was taken prior to the date of entry into force of Article 4 of this Protocol.

4 All other provisions of this Protocol shall apply from its date of entry into force, in accordance with the provisions of Article 7.

9 artikla

Euroopan neuvoston pääsihteerin ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille ja muille

Article 9

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the

yleissopimuksen korkeille sopimuspuolille

- a) allekirjoituksista;
- b) ratifioimis- tai hyväksymiskirjojen talletuksista;
- c) tämän pöytäkirjan 7 artiklan mukaisesta voimaantulopäivästä, ja
- d) muista tähän pöytäkirjaan liittyvistä toimista, ilmoituksista tai tiedonannoista.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Strasbourgissa, 24. päivänä kesäkuuta 2013, yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle ja muille yleissopimuksen korkeille sopimuspuolille.

Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 7; and
- d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 24th day of June 2013, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to the other High Contracting Parties to the Convention.